

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА
ТА ГРАФІКИ**

«НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В СИСТЕМІ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ»

Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції

**15 травня 2024 року
м. Одеса**

ОДЕСА – 2024

УДК: 378:37.09:7-057.86(08)

**Рекомендовано до друку Вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (Протокол № 17 від 27.06.2024р.)**

Упорядники: Твердохлібова Я. М., кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки;

Спасскова О. П., кандидат мистецтвознавства, асистент кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки.

Рецензенти: Ракович В. В. кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри образотворчого мистецтва і дизайну Херсонського державного університету;

Бартенева І. О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Науково-методична організація процесу підготовки фахівців в системі художньо-педагогічної освіти: досвід, перспективи : тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 травня 2024 р., м. Одеса) / упоряд. Я. М. Твердохлібова, О. П. Спасскова. – Одеса : Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського, 2024. – 116 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Науково-методична організація процесу підготовки фахівців в системі художньо-педагогічної освіти: досвід, перспективи», яка відбувалася у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» 15 травня 2024 року.

Збірник призначений для науковців (докторанти, аспіранти, магістранти), здобувачів вітчизняних та зарубіжних закладів вищої освіти, педагогічних працівників різних типів закладів освіти, художників, дизайнерів, представників творчих спілок, арт-ринку.

Автори тез несуть особисту відповідальність за достовірність поданих матеріалів та за порушення прав інтелектуальної власності інших осіб.

4. Тарасенко А. А. Портали міфу. Образотворче мистецтво Одеси другої половини ХХ - початку ХХІ століття в просторі «великого часу»: учб. посіб. Одеса : Південноукраїнський нац. пед. унів. ім. К. Д. Ушинського, 2014. 272 с.

Олена ВОЛИНСЬКА

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ*

НАЦІОНАЛЬНА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА УКРАЇНИ: ДОСВІД ГАЛИЧИНИ

***Ключові слова:** національна мистецька освіта України, художня освіта Галичини, художник, художник-педагог.*

Актуальним питанням сьогодення є напрацювання моделі розвитку національної мистецької освіти України. Особливо виразно ця проблема постає в час національно-визвольної війни. Адже суспільство, zagrożене викликами війни, потребує інших підходів до навчання та виховання молоді, опанування мистецтвом, здобуття мистецької освіти, професійної підготовки кадрів тощо. Зауважимо, що мистецтво та художня освіта має притаманні цій галузі специфічні функції, характерні для сталого, мирного життя в суспільстві. В умовах війни правильне розв'язання цих питань допоможе здійснювати професійну підготовку не лише художників, художників-педагогів, дизайнерів, а що найголовніше – виховувати громадян-патріотів нашої держави. У зв'язку з окресленою проблемою виникають завдання, які вимагають корекції та використання прогресивного художньо-освітнього досвіду минулого. Особливо це стосується змісту, форм, методів, принципів організації навчального процесу, педагогічної майстерності викладачів тощо.

Зазначаємо, що мистецьку освіту України дослідили Є. Антонович, О. Нога, Р. Шмагало та ін. Нашим завданням є аналіз досвіду мистецької освіти Галичини з можливістю використання його в сучасній Україні.

Вивчені джерела дають підстави стверджувати, що в Галичині була розроблена цілісна модель національної мистецької освіти. Цьому сприяли історико-географічні, соціально-політичні, економічні та культурні чинники початку ХХ століття.

Історично склалося так, що територіальне розташування Галичини сприяло появі нових західноєвропейських культурних цінностей. Проте для більшості населення вони були малодоступними, як і сама художня освіта. У тодішньої прогресивної громадськості краю було розуміння важливості розбудови системи рідномовного навчання та виховання галичан.

У Галичині початку ХХ століття мистецька освіта молоді здійснювалася на таких рівнях: родинне виховання, мистецькі династії, народні школи, гімназії, професійні курси, художньо-промислові, ремісничі, приватні художні школи та майстерні, авторські мистецькі школи академічного типу, вищі навчальні заклади тощо.

Родинне виховання сприяло формуванню мистецьких смаків, естетичного сприйняття дійсності в цілому. Мальовнича природа, народне мистецтво, працелюбність, традиційні звичаї, обряди плекали в молоді національну культуру, патріотизм.

Особливої уваги в контексті нашого дослідження відведено мистецьким династіям. Функціонування у краї мистецьких династій сприяло розвитку художньо-проектної творчості, виготовленню виробів за національними традиціями з екологічно чистих матеріалів (вовни, глини, дерева тощо). Характерною рисою мистецьких династій була передача мистецького досвіду наступним поколінням. Тобто, батьки передавали знання, уміння, навички своїм дітям з покоління в покоління. Галицькі села були осередками художніх ремесел, згодом – центрами художніх промислів та національної культури [1].

Проте розбудова системи художньої освіти Галичини на державному рівні здійснювалася у складних умовах, оскільки навчання відбувалося німецькою, польською мовами. Відсутність українських навчальних закладів спонукала до їхнього створення. Перші навчальні заклади виникали в невеличких містечках за ініціативою прогресивної громадськості краю, яка, здобувши вищу освіту в західноєвропейських академіях, засновувала в Галичині гуртки, курси, школи, організувала читальні, товариства, громадські об'єднання тощо.

Важливу роль було відведено організації музеїв народного мистецтва Галичини. У музеях відбувалося не лише вивчення, а й плекання мистецтва, залучення молоді до збору експонатів, виставкової діяльності, замальовування найкращих зразків в альбомах та власноручного виготовлення виробів за традиціями народного декоративно-прикладного мистецтва. Згодом на базі музеїв народного мистецтва організували художні та художньо-промислові школи.

Художньо-промислові школи Галичини (гончарні, деревообробні, металообробні, ткацькі тощо) сприяли підготовці фахівців, які знали не лише на властивостях матеріалів, а й ґрунтовно вивчали народне мистецтво та культуру. Навчальні плани були зорієнтовані на випуск потрібних у краї традиційних виробів відповідно до різновидів народного мистецтва. Викладачами художньо-промислових шкіл були знані у краї майстри (О. Бахматюк, В. Девдюк, М. Шкрібляк та ін.).

У навчальних планах тодішніх шкіл та гімназій Галичини передбачалося опанування художніми дисциплінами (рисунок, каліграфія, практичні роботи). Завдяки подвижницькій діяльності окремих художників-педагогів, розроблялися інноваційні авторські робочі програми дисциплін, мистецькі заняття відбувалися на високому рівні, супроводжувалися бесідами з історії світової та національної культури, навчальними екскурсіями, пленерними роботами, виставковою та музейною діяльністю, а що найважливіше – патріотичним вихованням молоді [2].

Приватна мистецька освіта здійснювалася знаними в краї художниками.

Особливої уваги заслуговує діяльність Малярської школи Олекси Новаківського у Львові. Це був мистецький навчальний заклад національного спрямування. До викладацької діяльності залучалися найкращі в Галичині митці, архітектори, інженери, сценографи, поети. Історію світової культури читав меценат школи – Митрополит Андрей Шептицький. Рисунок, малярство, композицію викладав Олекса Новаківський. Художник О. Новаківський вирізнявся педагогічною майстерністю, використовував різні форми, методи та принципи організації навчання. Ця школа не лише надавала молоді ґрунтовну мистецьку освіту, а й формувала професійні кадри, які надалі розбудовували національну мистецьку освіту України.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, зазначаємо, що в Галичині було сформовано цілісну модель національної мистецької освіти. Важливо використати прогресивний досвід Галичини в національній мистецькій освіті України.

Список використаних джерел

1. Волинська О. С. Розвиток художньої освіти в Галичині: методичний посібник. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2007. 112 с.
2. Волинська О. С. Художня освіта Галичини: навчальний посібник. Івано-Франківськ: вид-во ІФНТУНГ, 2011. 236 с.

Віктор ВОРНІКОВ

*доктор філософських наук, доцент кафедри
соціально-гуманітарних наук*

*Державного університету інтелектуальних технологій та зв'язку,
м. Одеса*

ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОГО МЕНТАЛІТЕТУ ОСОБИСТОСТІ В СВІТЛІ СУЧАСНИХ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ: ІНТЕГРАТИВНА ЄДНІСТЬ МИСТЕЦТВА Й ПЕДАГОГІКИ

Ключові слова: мистецька освіта, толерантність, менталітет, традиційна та інтегративна методологія, теорія та практика навчання, арт-технології, образ, концепт, креативність.

Постановка проблеми. В сучасних перманентних соціокультурних змінах та запитів до професійної освіти, виникає необхідність оновлення і методів мистецького навчання в ступені застосування не тільки традиційної навчальної системи, а і уваги до постійного пошуку нових форм та методів. В таких умовах особливого значення набувають інтегративні методи навчання, які найбільш ефективні для формування толерантної ментальності особистості у просторі соціальної вимірності нових освітніх реалій. Незважаючи на ту очевидність, що на сьогодні з'являється все більше методик, які пропонують різноманітні методи та методики художнього навчання,

Зміст

Бартенєва І., Фазлуєв В. Теоретичні аспекти підготовки майбутніх фахівців мистецького спрямування до формування естетичної культури здобувачів освіти.....	3
Богайчук Л., Гвоздьева О. Образ Тараса Шевченка у творчості сучасних художників.....	7
Бредньова В., Прохорец І. Особливості методики графічної підготовки студентів молодших курсів на сучасному етапі.....	10
Брянський Г. Сенс педагогічно-мистецької творчості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва у новітніх освітніх реаліях.....	13
Волинська О. Національна мистецька освіта України: досвід Галичини.....	17
Ворніков В. Формування толерантного менталітету особистості в світлі сучасних принципів навчання: інтегративна єдність мистецтва й педагогіки.....	20
Главенчук О. Метод викладання. Девіз викладача і здобувача освіти: «Будь-яке навчальне завдання виконане здобувачем освіти – потенційна виставкова робота».....	25
Гоманюк В. «Кодима-фест» – творча лабораторія Одеського художнього фахового коледжу ім. М. Б. Грекова (досвід практичної роботи 2016-2019 н. р.).....	32
Ейвас Л. Самобутність професійного мистецтва витинанки дніпровського регіону.....	34
Ейвас Л., Губа А. Народна обрядова символіка у декоративних композиціях сучасних українських митців.....	37
Ковальов О., Мірошніченко Н. Історично-мистецькі основи етнокультурної спадщини Сіверщини.....	41
Красюк І. Освітні втрати та шляхи їх подолання в умовах воєнного стану.....	46
Крижевська С Необхідні складові підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва.....	50
Литовченко Н., Поступаленко Р. Популяризація українського мистецтва за кордоном під час війни.....	52
Лоза Н., Борисюк З. Анімалістика у художньому ткальстві. Шлях у пошуку художнього образу у навчанні здобувачів вищої освіти художньо-графічного факультет.....	55
Малік О. Артрезиденція «Ціна свободи» – новації в творчому середовищі візуального мистецтва України.....	57
Мунтян С. Значення Петриківського розпису в сучасному мистецтві.....	59
Орос І. Сучасні інтерактивно-розвивальні методи навчання майбутніх художників-педагогів: поєднання друкованої та комп'ютерної графік.....	61
Петренко О., Люта Д. Петриківський розпис у його культурно-історичному й художньо-педагогічному вимірах.....	66

Петренко О., Щербакова Л. Естетично-ментальні параметри побудови індивідуальної роботи зі студентами в межах курсу «Художньо-прикладна графіка».....	70
Петрук Р., Воронюк А. Досвід розпису монументального об'єкта під керівництвом Володимира Прядки.....	75
Петрук Р., Прокопенко Г. До питання розробки монументального об'єкта як навчального завдання.....	77
Ракович В. Синтез традиційних і сучасних підходів під час вивчення матеріалознавства у живописі.....	79
Резніченко Г. Тарас Шевченко в українському образотворчому мистецтві.....	83
Смичковська О., Бредньова В. Удосконалення підходів до навчання онлайн на практичних заняттях з графічних дисциплін.....	86
Спаскова О. Дослідження декоративно-прикладного мистецтва Слобожанщини XVII – XVIII ст. у виданнях з книжкової колекції Бібліотеки Університету Ушинського.....	89
Спаскова О., Ван Сює Питання традицій та інновацій у підготовці магістрантів-художників із КНР.....	92
Твердохлібова Я. Методична підготовка майбутніх вчителів образотворчого мистецтва.....	95
Харитонова І. Обґрунтування щодо ведення дисциплін «Робота на пленері», «Практика на пленері» елементарного підрівня початкової мистецької освітньо-виховної діяльності КЗПСО «Мистецька школа №15 імені Т. І. Боевої м. Одеси».....	99
Шевчук Т. Візії війни в сучасній українській політичній карикатурі та постері.....	102
Школьнік О. Тема козацтва в образотворчому мистецтві як засіб формування патріотизму і національної ідентичності особистості: історичний аспект.....	109

Наукове видання
НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ В СИСТЕМІ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ
Всеукраїнська науково-практична конференція
м. Одеса, 15 травня 2024 року